

RECENZÍÓK

Szerző:

Hajdu Zoltán
SOLTUB Kft, Budapest

Cikkadatok:

DOI: [10.58701/mej.21864](https://doi.org/10.58701/mej.21864)

Beküldve: 2026. 02. 12.
Elfogadva: 2026. 02. 12.
Megjelentetve: 2026. 03. 09

2026. 4. évfolyam 1. szám

Copyright © 2026 Hajdu
Zoltán. Kiadó: Magyar
Népegészségügy Megújításáért
Egyesület. Ez egy nyílt
hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-
4.0 licenstszerződés alapján.

Könyvismertetés: Transzhumanizmus és technomorál

Book review: Transhumanism and technomorality

Kulcsszavak: pszichológiai felügyelet; digitális technológia; technológiai morál; transzhumanizmus

Keywords: *psychological surveillance; digital technology; technological morality; transhumanism*

Ajánlás

A bemutatott transzhumanista eszközhasználat a XXI. század elején válaszút elé teszi az iskolai képzés és oktatás szereplőit, ugyanis többek között újra kell értékelni a tanár és a diák viszonyát, a tanítandó anyagok színvonalát, a diákmorált, az önálló munkavégzést, az ember és ember, valamint az ember és a gép kapcsolatát (technomorál), a kritikus gondolkodást, a digitális felületeken való tájékozódást, a kommunikációs eszközök használatát is. A profitorientált eszközök tulajdonosai ellenérdekeltek a minőségi képzéssel szemben, ezért igyekeznek felszámolni az önazonosságra nevelő hagyományos képzést és oktatást. Helyette a fogyasztói társadalom újabb bővítésén dolgoznak. Ez azt is jelenti, hogy a képzésben és az oktatásban érdemes a transzhumanizmus eszközök előnyeit és hátrányait megkülönböztetetten kezelni. Fogadjuk el, hogy ezekkel az eszközökkel együtt kell élnünk, de fontos, hogy megfelelő tudással, felkészültséggel, rugalmas alkalmazkodással, felelősségvállalással használjuk őket és legyen bátorságunk üzeni az algoritmusokon dolgozó mérnököknek, ha úgy érezzük, hogy önazonosságunkban, szabad akaratunk gyakorlásában korlátozva vagyunk. A technomorál abban is segít, hogy ne elszenvedői legyünk az eszközhasználatnak, hanem alakítói is.

ABSZTRAKT

A transzhumanizmus képviselői a szakrális ember tökéletességét kérdőjelezik meg, mivel felszámolják szabad akaratának gyakorlási lehetőségeit, és a profit érdekében egy digitális és globális irányító hálózatot építenek ki, amely az ember átfogó megfigyelésével, nyomon követésével és pszichológiai ellenőrzésével foglalkozik. Ahhoz viszont, hogy ez az ellenőrző, felügyelő új digitális felügyelő kapitalizmus, központosított gazdaság működni tudjon, szükség van az emberek közötti viszonyok manipulálására is, pl. az ellentétek gerjesztésére, az individualizáció növelésére, a megosztottság kialakítására, az addig létező bizalmi hálózatok felbontására és különösen a fiatal generáció megvezetése. A fiatalok leginkább azt tapasztalják, hogy az internet és a mobiltelefonok által közvetített „valóság” nem jelenik meg az iskolai oktatásban. Így azt gondolják, hogy a jövőjük is teljes mértékben a számítógépektől, a mobiltelefontól és a mesterséges intelligenciától függ. A digitális szolgáltatások szélesedésével párhuzamosan a fiatalok digitális függősége is egyre erősebb. A tájékozatlan fiataloknak, akik a gépek vetítette álvalósággal képesek azonosulni fogalmuk sincs, hogy az őket manipuláló transzhumanista hatalmat épp ők tartják el, például azzal, hogy ingyen információt szolgáltatnak magukról, amikor digitálisan vásárolnak, lájkolnak, közösségi felületeken posztolnak vagy böngésznek, esetleg alkalmazzák az egyablakos ellenőrző rendszert. A túlharsogott, túlmediatizált, túlpolitizált mindennapjaink zajában a fiatalok és mi is közvetlenül tapasztaljuk a gondolatok, szavak és cselekedetek háborúját, ahol az igazság harcot vív a manipuláló transzhumánnal. A rejtett csata célja az emberi viselkedés, a tömeggondolkodás megváltoztatása, amelyre a legalkalmasabb a fiatal, tapasztalatok nélküli korosztály.

ABSTRACT

Transhumanists question the sacred perfection of humans by eliminating their free will and building a digital and global control network for profit, which involves comprehensive surveillance, monitoring, and psychological control of humans. However, for this controlling, supervisory new digital supervisory capitalism and centralized economy to function, it is also necessary to manipulate relationships between people, e.g., by creating conflicts, increasing individualization, creating divisions, breaking down existing networks of trust, and, in particular, misleading the younger generation. Young people are most likely to experience that the "reality" conveyed by the internet and mobile phones is not reflected in school education. Thus, they believe that their future is entirely dependent on computers, mobile phones, and artificial intelligence. As digital services become more widespread, young people's dependence on digital technology also grows stronger. Uninformed young people who can identify with the virtual reality projected by machines have no idea that they themselves are sustaining the transhumanist power that manipulates them, for example, by providing free information about

themselves when they make digital purchases, liking, posting on social media, browsing, or using the one-stop control system. In the noise of our over-hyped, over-mediatised, and over-politicized everyday lives, young people and we ourselves directly experience the war of thoughts, words, and deeds, where truth fights against manipulative transhumanism. The goal of this hidden battle is to change human behavior and mass thinking, which the young, inexperienced generation is most susceptible to.

A cikkismertető a Transzhumanizmus és technomorál című könyvet mutatja be.

A XXI. század első felében a miniatűr nanokörök, a mesterséges intelligencia, a géntechnológiák, az mRNS vakcinák alkalmazása, a számítógépes chipeknek az agyba való ültetése és vezetékek nélküli kapcsolatlétesítés az iPaddel, az okos telefonnal és a számítógépek merevlemezével; a rádiófrekvenciás azonosító (RFID) chip beültetése stb. már rutinfeladat. Ezek a technológiák olyan gyorsan fejlődnek, hogy sem a használatukat szabályozni hivatott hatóságok, sem az iskolai és egyetemi tankönyvek szerkesztői nem érik utol őket. Így folyamatosan abban a csapdahelyzetben vagyunk, hogy a technikák ugyan elhozzák az „új időket”, de a technológiákról való gondolkodásunk a régi maradt. A technológiák előnyeinek és hátrányainak meg nem értéséből adódnak gyakran azok a téves elképzelések, hogy áldozatai vagyunk ezeknek a technológiáknak. A fiatal generáció manipulálását leginkább az olyan ellenőrző közösségi felületek befolyásolják, mint

a Facebook (Meta), X, Instagram, Tik Tok, Youtube, LinkedIn, Snapchat, ahol az nyer, aki a legtöbb lájkot gyűjti be. Vajon a lájk tudja, hogy mi a rend, a szabadság, a tisztesség és az igazság? Az eszköz használója úgy tesz, mintha élete mások elismerésétől, a lájkok számától függene. Ez arra utal, hogy a felhasználó létezését nem belül éli meg, hanem külső függőségben. A manipulációs egyenlőség azt mutatja, hogy egyenlők vagyunk a lájkok számával, illetve ha nem vagyunk fent valamelyik közösségi felületen, akkor nem is létezőnk. Vajon a fiatal generáció, de még a harmincasok is miért gondolják azt, hogy létezésük látszólagos, és csak a ma létezik és holnap nincs? Azért, mert életüket rövidtávú visszajelzésekre építik. Hiányzik a perspektíva. Őket az érdekli, hogy holnap hány lájkot kapnak. Tévesen az ingyen népszerűsége vágyanak, a hírnévre, amiért a legtöbb esetben semmit sem tesznek. Hogyan lehet elvárni, hogy nulla befektetéssel valakit elismerjenek? A digitális manipulátor-nak fontos a lájkfüggőség kialakítása, a posztolás-lájkolás-elismertség hármasának

fenntartása és folyamatos ismételése. De a lájkfüggőség olyan, mint amikor a világot a kulcslyukon át nézzük.

A digitális manipulátor különösen a fiatalokat arra próbálja rávenni, hogy az ő tudásuk, mi több, öntudatuk is a géptől függ, hogy nekik nem kell használni józan gondolkodásukat, mert a gép mindent jobban tud. A szülői tapasztalatokkal szemben a tájékozatlan fiatalok, készpénznek veszik a körülöttük levő látható és kézzel fogható valóságot és inkább a számítógépek, a mobiltelefonok és a mesterséges intelligenciának hisznek. Ez a viselkedés leginkább annak következménye, hogy az elidegenedési folyamatban egyre több időt töltenek a digitális felületeken. Egy angol felmérés szerint a 8–18 éves generáció napi hét és fél órát tölt a digitális eszközök előtt, és a tizenkét évesek 97 %-a, a hét év alattiaknak pedig 25 %-a rendelkezik okostelefonnal. Ezzel a viselkedésükkel a fiatalok gyakorlatilag a rájuk váró feladatokat kiszervezik a digitális eszközökre, és mindent attól tesznek függővé, hogy a gép mit üzen. Ha az üzenet az, hogy ma eső lesz, de az ablakon kinézve mégis süt a nap, a gépnek lesz igaza.

Különösen a Z generációnak, akiket máskepp kétujjas generációnak is nevezhetünk, kellene megtanulnia, hogy nem áldozat, és a gépek nem megváltók, illetve ha lemond az önmagában rejlő alkotói képességeiről és mindent a gépekre hagy, esetleg mindent pénzért próbál megvenni, akkor önként mond le szabad akaratáról, önrendelkezéséről, öntudatáról, értékeiről és így önma-

gáról is. Vajon miért nem ismerik fel, hogy az önként vállalt lemondás nem más, mint kiszolgáltatottság, vagyis rabszolgaság? Valaki akkor is lehet rabszolga, ha minden anyagi szükséglete ki van elégítve és a pénze is meg van az elkövetkező 20–30 évre. Ez a generáció azokat a belső, lelki jellemzőket veszítheti el, amelyekről embernek mondhatja magát, pl. az önzetlenséget, a segítőkészséget, az empátiát, a szorgalmat, a kitartást, a figyelmességet, az udvariasságot, stb. Pedig ezek az erények képezik az alapját annak az erkölcsös közösségi viselkedésnek, amit technomorálnak nevezünk. (Shannon Vallor, 2016). A technomorál nem egy konkrét erkölcs, hanem egy integrált, holisztikus, rendszer-szemléletű erkölcsi magatartás, amely egysegesen fejezi ki azokat az erényeket, amelyekre azért van szükségünk, hogy együtt tudjunk élni a fejlődő technológiákkal. Az együttélésben érdemes mérlegelnünk, hogy mit adunk oda és mit kapunk cserébe.

A gombnyomogató Z generáció képviselői, de mások is, tegyék fel azt a kérdést, hogy miért adnánk oda önként gondolataink, kimondott szavaink és cselekedeteink szabadságát, ötleteink szabad megosztását, elképzeléseinket, kreativitásunk szabadságát, önállóságát, önrendelkezését, amelyek annyira ösztönzően hatnak életünkre? Miért kellene elhinnünk, hogy mindezen szabadságok feladása által élvezhetjük csak annak a digitális új világnak az előnyeit, amelyet az okos rendszerek irányítanak? Mindez csapda. A fiataloknak érdemes figyelembe

venniük az üzenetek kettős értelmezését is, pl. hogy a feladott szabadságban „nem lesz semmid, de boldog leszel”. Ez nem más, mint a korábban ismert kommunista egyenlőség, de már egy új, digitális csomagolásban, ahol nincsen sem szegény, sem gazdag, csak rabszolga. Egyenlőségi alapon mindenki megkapja az élethez szükséges alapvető dolgokat. Amikor például bútorra vagy autóra lesz szükségük, azt bérelniük kell. Azt is hangoztatják, hogy amint átérünk a jelenlegi fogyasztói társadalomról a digitális társadalomra, gondtalanabbak és boldogabbak leszünk. De hogyan lehet boldog a digitális rabszolga? Vegyük észre, hogy itt is egy csapdáról van szó, azért, hogy a hatalmaskodó valakik ebből profitot generáljanak. Azt sugallják, hogy valaki más fogja birtokolni az otthonainkat, az autóinkat, a számítógépeinket és az okostelefonjainkat. És bárki is legyen az a „valaki”, az olyan gazdag és hatalmas lesz, amit mi el sem tudunk képzelni.

A szülői és az iskolai nevelés feladata, hogy a felnövő fiatal generáció otthon érezze magát egy fokozatosan elidegenedő világban. Nekünk kell megtanítanunk őket, hogy elkerüljék a felállított digitális csapdákat az aknamezőn. Ellenkező esetben utódainkat még inkább kitesszük az elmagányosodásnak, az elidegenedésnek, mivel számos újabb befolyásoló és átnevelő technológiával kell majd szembenézniük. Nem a

technológiák dogmaival való azonosulásra, hanem a kérdésfeltevésre kell megtanítanunk, a kritikus intellektus alkalmazására. Tudjuk, hogy a digitális tudatlanság, a globalizmus, a digitális civilizáció, a felügyelő kapitalizmus élet- és emberellenes, mivel azt igyekszik felszámolni, amitől emberek vagyunk: öntudatunkat, önrendelkezésünket, önállóságunkat. (Angelica Sofia Valeriani, 2023 és Shoshana Zuboff, 2015). Amikor a gépek által kreált álvalósággal, a szorongással és a félelemmel azonosulunk, akkor lemondunk tanuló képességünkről, pl. arról, hogy kérdezzünk. Ismerjük be, hogy tudatlanok vagyunk, de rendelkezünk a tökéletesedés, a tudásszerzés képességével.

HIVATKOZÁSOK

Angelica Sofia Valeriani (2023): Navigating Surveillance Capitalism: A Critical Analysis through Philosophical Perspectives, Computer Ethics, <https://doi.org/10.48550/arXiv.2305.03787>, (Elérve: 2026.02.01.)

Hajdu Z. (2025) Transzhumanizmus és technomorál, SOLTUB Kft., 2025 ISBN: 978615 0246451

Shannon Vallor (2016): Technology and the Virtues, Oxford University Press,

Shoshana Zuboff (2015): Big Other: Surveillance Capitalism and the Prospects of an Information Civilization, Journal of Information Technology 30, issue 1, <https://doi.org/10.1057/jit.2015.5> (Elérve: 2026.02.01.)

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Hajdu Zoltán

SOLTUB Kft., Budapest

SOLTUB Ltd., Budapest

hazoltan33@gmail.com
